

Erduran'ın Suna Kan yerine konseri

Perihan ÇAMBEL

CUMHURBAŞKANLIĞI

Orkestrasının iki kadın keman solisti vardır: Ayla Erduran ve Suna Kan. Bu iki genç sanatçı bir bakıma birbirleriyle yarışma halindedirler: konserlerinde kamu oyu karşısına çıkışlarında hangisinin daha çok alkış tutacağı, tuttuğu hem dinleyicileri için hem de kendileri için önemli bir sorundur.

Geçen yılki birlikli ve yarışmalı konserleri, birlikte çift Bach keman konçertosu çalmaları müzikseverlerin anımsındadır. Bu kez Suna Kan hafif bir grip geçirdiği için, onun Sibelius'un keman konçertosunu çalacağı söylenirken, birdenbire afişlerde Ayla Erduranın adını gördük. Oysa dün yadaki teamül, alışkanlık, «hafif» bir grip halinde, hatta bayağı hasta halde, sahnede sanatçının vadedini yani kontratını bozamaya - rak, hasta da olsa, «the show goes on» yani Show devam eder sloganı ile varlığını ispatlamasıdır. Gerçek bir yarışma varolmadığından, Ayla Erduran hafif bir programla Suna Kan'ın yerini almıştır. İki hal de üzülmeyecek şeyler doğrusu.

Cumhurbaşkanlığı orkestrasının bahsettiğim konserinde Prof. Lessing yönetici, ve Ulvi Yücelen konsertmesiterdi. Yücelen'in disiplinle her konserde orkestraya notayı kemaniyle vermesi beğenilecek bir haldir. Orkestra önce Smetana'nın «Satılmış Nişanlısı» operasının uvertürünü çalmıştır. Bir sevişme ve evlenme havası içinde toprak ağasının sosyal yönden eleştirmesi yapılır. Intrikaların içinde kız tesadüfen tanıştığı Hans'ın, babasının onu vermek istediği toprak ağasının oğlu olduğu anlaşılınca intrika so nuna erer, hem babanın, hem kızın istekleri yerine gelir. Bu renkli olayların yansıtıldığı müzik Bohemya'nın tatlı ve neşeli peyzajlarını da, neşeli insanların da yansıtır, renklidir. İçinde dans etmeleri ve folklor melodileri vardır. Ritmikdir. İşte bu ritmik müziği bütün renkliliğini orkestra Prof. Lessing'in batonu yönetiminde icra etti.

Bundan sonra Erduran'dan, Massenet'in ve Cesar Franck'in talebesi olan Ernst Chausson'un «Poeme» adlı kısa bağdasını dinledik. Bu gerçi, bağdacının mibemol keman konçertosu sayılmaktadır. Duygusal planda, hassas ifadeli bu poemi Erduran mutadî gibi Oistrak'ın tekniği ile ve duygusal planda çaldı.

Hafızam beni aldatmıyorsa bu yapıtı Erduran'dan başka fırsatlarda dinledik. Gerçi Erduran has talanan Kan'ın yerine centilmen - ce programı kurtarmaya koştu. Ama... Çalışmada bir duraklama sezdik. Bir duraklama, insanlığın en önemli hizmetkârları olan bilim ve sanat adamları için bir gerileme demektir. Sora... Erduran Chausson'un poemi ile yetinmeyecektir. Onun gibi üstün seviyeli, kültürlü bir ailenin de çocuğu olan ve pek çok fırsatları olmuş olan bir sanatçının hergün hazırol durumda, her vakit önemli bir yapıtıla onu seven ve daima çok alkışlamak isteyen dinleyicilerinin karşısına koymalıydı. Ne bileyim, ufak çocukluğundan itibaren nasıl yetiştirildiğini bir camekânda nadir bir çiçek gibi bildiğim sevgili Ayla'nın daha yetli hazırlıkları olmasını dilemek bilmem fazlamıdır?

Poemden sora orkestra Çaykovskinin mi-minör 5. senfonisini çaldı. 1 Çaykovskinin en sevilen bağdalarının biri. Orkestra muhakkak ki Çaykovskiye ifadelemekte dev yönetici Niyazi Taki zadeden çok faydalanmıştır. Belki Prof. Lessing te faydalanmıştır. Çünkü çok yakın bir ifade ile icra edildi bağda. Bağdanın «kadere boyun eğen ve vcd için de kendisini hayatın kollarına atan», bir kişi tarafından elemli, hazin. İçli türküsü olduğu yazılmıştır. Bundan dolayı eser, eski

Osmanlıca bir anlamla «mağ - mum» bir hava vermektedir. Rusun derin ruhundaki karamsar

melankoli ve ızdırap yansıtıldı, öyle ki kalplerimiz buruk olarak konser salonundan ayrıldık.